

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 24. oktobrī^{*i}

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesiskā sadarbība krimināllietās – Direktīva 2014/41/ES – Lēmums par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās – 5. panta 1. punkts – A pielikumā ietverta veidlapa – J iedaļa – Tiesību aizsardzības līdzekļu nepastāvēšana izdevējā dalībvalstī

Lietā C-324/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kuru *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesa, Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 23. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 31. maijā, kriminālprocesā pret

Ivan Gavanozov,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents),

ģenerāladvokāts: Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vlácil*, kā arī *A. Brabcová*, pārstāvji,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *R. Kissné Berta*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *J. Langer*, pārstāvji,
- Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *I. Zaloguin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 11. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

Spriedums

- 1 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/41/ES (2014. gada 3. aprīlis) par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās (OV 2014, L 130, 1. lpp.) 1. panta 4. punktu, 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 14. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts kriminālprocesā pret *Ivan Gavanozov*, kas ir apsūdzēts par kriminālas organizācijas vadīšanu un par noziedzīgu nodarījumu nodokļu jomā izdarīšanu.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Direktīvas 2014/41 21., 22. un 38. apsvērumi ir formulēti šādi:

“(21) Lai starp dalībvalstīm nodrošinātu ātru, efektīvu un saskaņotu sadarbību krimināllietās, ir vajadzīgi konkrēti termiņi. Lēmuma pieņemšanai par atzišanu vai izpildi un izmeklēšanas pasākuma faktiskai izpildei būtu jānotiek tikpat ātri un ar tādu pašu prioritāti kā līdzīgā vietējā lietā. Lai nodrošinātu, ka lēmuma pieņemšana un izpilde notiek savlaicīgi vai ka tiek ievēroti izdevējvalsts procesuālie ierobežojumi, būtu jāparedz konkrēti termiņi.

(22) [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] apstrīdēšanai pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem vajadzētu būt vismaz līdzvērtīgiem tiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kādi attiecībā uz konkrēto izmeklēšanas pasākumu būtu pieejami lietā attiecīgajā valstī. Dalībvalstīm atbilstīgi saviem tiesību aktiem būtu jānodrošina šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērojamība, tostarp – laikus informējot visas ieinteresētās puses par iespējām tos izmantot un par to izmantošanas veidiem. [..]

[..]

(38) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi – proti, lēmumu par pierādījumu iegūšanu savstarpēju atzišanu, – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs [..].”

- 4 Šīs direktīvas 1. panta 4. punktā ir noteikts:

“Šī direktīva nemaina pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību principus, kas noteikti LES 6. pantā, tostarp to personu tiesības uz aizstāvību, pret kurām uzsākts kriminālprocess, un tā neskar nekādus tiesu iestāžu pienākumus šajā ziņā.”

- 5 Minētās direktīvas 5. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

“Šīs direktīvas A pielikumā iekļautajā veidlapā doto [Eiropas izmeklēšanas rīkojumu] aizpilda un paraksta izdevējstāde, kura arī apstiprina, ka tā saturs ir precīzs un pareizs.”

- 6 Šīs pašas direktīvas 6. panta 1. punktā ir noteikts:

“Izdevējstāde [Eiropas izmeklēšanas rīkojumu] var izdot tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] izdošana ir vajadzīga un samērīga ar 4. pantā minētās tiesvedības nolūku, ievērojot aizdomās turētā vai apsūdzētā tiesības; un

[..].”

7 Direktīvas 2014/41 14. pants ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas ir līdzvērtīgi tiem, kuri būtu pieejami līdzīgā vietējā lietā, ir piemērojami izmeklēšanas pasākumiem, kas norādīti [Eiropas izmeklēšanas rīkojumā].

2. [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] izdošanas materiālos iemeslus var apstrīdēt tikai ceļot prasību izdevējvalstī, neskarot pamattiesību ievērošanas garantijas izpildvalstī.

3. Ja tas neapdraudētu izmeklēšanas noslēpuma ievērošanu, kā paredzēts 19. panta 1. punktā, izdevējvalstī un izpildvalstī veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek sniegta informācija par iespējām, kas pieejamas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, prasīt tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kad tie kļūst piemērojami, turklāt laikus, lai nodrošinātu, ka tos var efektīvi izmantot.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka termiņi tiesiskās aizsardzības līdzekļa prasīšanai ir tādi paši kā tie, kas ir nodrošināti līdzīgās vietējās lietās, un tiek piemēroti tādā veidā, kas garantē, ka attiecīgas personas var efektīvi izmantot šos [tiesiskās] aizsardzības līdzekļus.

5. Izdevējvalstī un izpildvalstī viena otru informē par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas tiek prasīti, lai apstrīdētu [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] izdošanu, atzīšanu vai izpildi.

6. Juridiska apstrīdēšana neaptur izmeklēšanas pasākuma izpildi, ja vien tam nav šādu seku līdzīgās vietējās lietās.

7. Izdevējvalsts ņem vērā sekmīgu [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] atzīšanu vai izpildes apstrīdēšanu saskaņā ar tās tiesību aktiem. Neskarot valstu procesuālos noteikumus, dalībvalstis nodrošina, lai kriminālprocesā izdevējvalstī, novērtējot pierādījumus, kas iegūti ar [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] palīdzību, tiktu ievērotas tiesības uz aizstāvību un tiesvedības taisnīgums.”

8 Šīs direktīvas 36. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai līdz 2017. gada 22. maijam izpildītu šīs direktīvas prasības.”

9 Minētās direktīvas A pielikumā ietvertās veidlapas J iedaļa “Tiesiskās aizsardzības līdzekļi” ir izteikta šādi:

“1. Lūdzam norādīt, vai jau ir pieprasīts tiesiskās aizsardzības līdzeklis, lai apstrīdētu [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] izdošanu, un, ja ir, tad lūdzam sniegt papildu informāciju (tiesiskās aizsardzības līdzekļa apraksts, tostarp veicamie pasākumi un termiņi):

[..]

2. Izdevējvalsts iestāde, kas var sniegt papildu informāciju par procedūrām tiesiskās aizsardzības līdzekļu meklēšanai izdevējvalstī un par to, vai ir pieejama tiesiskā palīdzība un mutiska un rakstiska tulkošana:

Nosaukums: [..]

Kontaktpersona (ja tāda ir): [..]

Adrese: [..]

Tālr.: (valsts kods) (apgabala/pilsētas kods) [..]

Fakss: (valsts kods) (apgabala/pilsētas kods) [..]

E-pasts: [..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 10 Pret *I. Gavanozov* Bulgārijā notiek kriminālvajāšana par piedalīšanos kriminālā organizācijā, kas izveidota noziedzīgu nodarījumu nodokļu jomā izdarīšanai.
- 11 It īpaši viņš tiek turēts aizdomās par cukura, kura izcelsmes valstis ir citas dalībvalstis, ieviešanu Bulgārijā ar pastkastīšu uzņēmumu starpniecību, it īpaši piegādājot Čehijas Republikā reģistrētai sabiedrībai, ko pārstāv Y, kā arī par to, ka pēc tam viņš cukuru ir pārdevis Bulgārijas tirgū, nemaksājot un nedzēšot pievienotās vērtības nodokli (PVN), uzrādot nepareizus dokumentus, saskaņā ar kuriem minētais cukurs esot eksportēts uz Rumāniju.
- 12 Šādos apstākļos *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesa, Bulgārija) 2017. gada 11. maijā nolēma izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, lai Čehijas Republikas iestādes izdarītu kratīšanas un uzliktu arestus gan minētās Čehijas Republikā reģistrētās sabiedrības atrašanās vietā, gan Y dzīvesvietā un veiktu pēdējās minētās kā liecinieces nopratināšanu ar videokonferences starpniecību.
- 13 Pēc šī rīkojuma pieņemšanas šī tiesa apgalvo, ka tai ir bijušas grūtības aizpildīt Direktīvas 2014/41 A pielikumā iekļautās veidlapas J iedaļu, kas attiecas uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.
- 14 Šajā ziņā minētā tiesa norāda, ka Bulgārijas tiesībās nav paredzēts neviens tiesību aizsardzības līdzeklis, lai apstrīdētu lēmumus, ar kuriem tiek izdots rīkojums par kratīšanu, aresta uzlikšanu vai liecinieku nopratināšanu. Tomēr tā pati tiesa uzskata, ka šīs direktīvas 14. pantā ir prasīts, lai dalībvalstis paredzētu šādus tiesību aizsardzības līdzekļus.
- 15 Iesniedzējtiesa arī precizē, ka saskaņā ar Bulgārijas tiesībām par tiesas lēmumiem, ar kuriem tiek izdots rīkojums par pasākumiem, neiestājas dalībvalsts atbildība kaitējuma gadījumā, jo tās tieši neattiecas uz apsūdzēto.
- 16 Šajos apstākļos *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
 - “1) Vai valsts tiesības un valsts judikatūra ir saderīgas ar Direktīvas [2014/41] 14. pantu, ja atbilstoši tām Eiropas izmeklēšanas rīkojuma, kas attiecas uz kratīšanas veikšanu dzīvoklī un uzņēmuma telpās, kā arī aresta uzlikšanu konkrētiem priekšmetiem vai attiecīgi atļauju nopratināt liecinieku, izdošanas materiālos iemeslus nevar apstrīdēt, nedz tieši pārsūdzot tiesas nolēmumu, nedz ceļot atsevišķu prasību par zaudējumu atlīdzību?
 - 2) Vai ar Direktīvas 2014/41 14. panta 2. punktu attiecīgajai personai tiek tieši piešķirtas tiesības apstrīdēt tiesas nolēmumu par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu, lai gan valsts tiesībās šāda procesuāla iespēja nav paredzēta?
 - 3) Vai, ņemot vērā Direktīvas 2014/41 14. panta 2. punktu, to lasot kopā ar 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 1. panta 4. punktu, persona, kurai izvirzīta apsūdzība, ir attiecīgā persona šīs pašas direktīvas 14. panta 4. punkta izpratnē, ja pierādījumu iegūšanas pasākumi ir vērsti pret kādu trešo personu?
 - 4) Vai persona, kura apdzīvo vai lieto telpas, kurās jāveic kratīšana un aresta uzlikšana mantai, vai attiecīgi persona, kura jānopratina kā liecinieks, ir attiecīgā persona Direktīvas 2014/41 14. panta 4. punkta, to lasot kopā ar 2. punktu, izpratnē?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 17 Čehijas Republikas valdība vispirms apgalvo, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams tādēļ, ka pamatlietā aplūkotais Eiropas izmeklēšanas rīkojums bija izdots pirms Direktīvas 2014/41 transponēšanas termiņa beigām un pirms izdevēja dalībvalsts transponēja šo direktīvu.
- 18 Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka Direktīvas 2014/41 transponēšanas termiņš, kas paredzēts tās 36. pantā, beidzās, kad iesniedzējtiesa iesniedza Tiesā šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 19 Pēc tam, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu 46. punktā, šī direktīva tika transponēta gan Bulgārijas, gan Čehijas Republikas tiesībās laikā, kad notika tiesvedība tiesā.
- 20 Visbeidzot no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka, lai gan iesniedzējtiesa ir nolēmusi izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, lai īstenotu pamatlietā Čehijas Republikā aplūktos izmeklēšanas pasākumus, šī tiesa vēl nav izdevusi šo Eiropas izmeklēšanas rīkojumu grūtību dēļ, kas tai ir Direktīvas 2014/41 A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļas aizpildīšanā.
- 21 Tādējādi pamatlietā iesniedzējtiesa ir aicināta attiecīgā gadījumā izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, kas reglamentēts šajā direktīvā.
- 22 No minētā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 23 Jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātās sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu ietvaros tai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļauj izlemt tās izskatīšanā esošo strīdu. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (spriedums, 2019. gada 12. septembris, A u.c., C-347/17, EU:C:2019:720, 32. punkts).
- 24 Kā izriet no iesniedzējtiesas lēmuma, saistībā ar Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu iesniedzējtiesa šaubās par veidu, kādā tai ir jāaizpilda Direktīvas 2014/41 A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļa.
- 25 Šādos apstākļos jāuzskata, ka ar šiem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2014/41 5. panta 1. punkts, skatīts kopā ar šīs direktīvas A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesai, izdodot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, šajā iedaļā vajadzības gadījumā ir jānorāda tās dalībvalstī paredzēto to tiesību aizsardzības līdzekļu apraksts, kas pastāv pret šāda rīkojuma izdošanu.
- 26 Vispirms jānorāda, ka no Direktīvas 2014/41 5. panta 1. punkta formulējuma izriet, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošana paredz šīs direktīvas A pielikumā paredzētās veidlapas aizpildīšanu un parakstīšanu, kā arī apstiprināšanu, ka tās saturs ir precīzs un pareizs.
- 27 Šīs veidlapas J iedaļas 1. punktā ir paredzēts, ka izdevējiestādes norāda, “vai jau ir pieprasīts tiesiskās aizsardzības līdzeklis, lai apstrīdētu [Eiropas izmeklēšanas rīkojuma] izdošanu, un, ja ir, [tā norāda] papildu informāciju (tiesiskās aizsardzības līdzekļa apraksts, tostarp veicamie pasākumi un termiņi)”.
- 28 No minētās veidlapas J iedaļas 1. punkta formulējuma, it īpaši no formulējuma “ja ir” izmantošanas, izriet, ka šajā punktā ir jāapraksta tiesību aizsardzības līdzekļi tikai tad, ja par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu ir celta prasība.

- 29 Turklāt formulējuma “lūdzam sniegt papildu informāciju” lietošana saistībā ar tiesību aizsardzības līdzekļu, kas ir jānorāda šajā punktā, aprakstu parāda, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies nodrošināt to, ka izpildiestāde ir informēta par tām prasībām, kuras ir celtas par tai nodoto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, un nevis vispārīgāk – par tiesību aizsardzības līdzekļiem, kas vajadzības gadījumā izdevējā dalībvalstī ir paredzēti pret Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu.
- 30 Turklāt Direktīvas 2014/41 A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļas 2. punkta mērķis ir nodrošināt, ka izpildiestāde ir informēta par prasībām, kas ir celtas pret šo Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, nevis, lai tai tiktu iesniegts to tiesību aizsardzības līdzekļu apraksts, kas vajadzības gadījumā izdevējā dalībvalstī pastāv pret Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu.
- 31 No šīs normas formulējuma izriet, ka šajā Eiropas izmeklēšanas rīkojuma J iedaļas punktā izdevējai vienīgi ir jānorāda, ka tā nodod izdevējas dalībvalsts kompetentās iestādes koordinātas, kas var sniegt papildu informāciju par tiesību aizsardzības līdzekļiem, tiesisko palīdzību un tulku un tulkošanas pakalpojumiem šajā dalībvalstī.
- 32 Katrā ziņā šādām norādēm nebūtu nozīmes, ja Eiropas izmeklēšanas rīkojums jau ietvertu abstraktu to tiesību aizsardzības līdzekļu aprakstu, kas vajadzības gadījumā izdevējā dalībvalstī pastāv pret Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu.
- 33 No šiem apsvērumiem izriet, ka, izdodot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, Direktīvas 2014/41 A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļā izdevējai nav jānorāda tiesību aizsardzības līdzekļi, kas vajadzības gadījumā tās dalībvalstī ir paredzēti pret šāda rīkojuma izdošanu.
- 34 Šāda interpretācija atbilst Direktīvas 2014/41 14. panta 5. punktam, kurā ir paredzēts, ka izdevējai un izpildiestādei viena otru informē par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas tiek prasīti, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu, atzīšanu vai izpildi.
- 35 Turklāt šāda interpretācija var nodrošināt šīs direktīvas mērķa, kas izriet no tās 21. un 38. apsvēruma, pilnīgu īstenošanu, kurš ir atvieglot un paātrināt tiesisko sadarbību starp dalībvalstīm, pamatojoties uz uzticēšanās un savstarpējas atzīšanas principiem.
- 36 Mērķis tādas veidlapas ieviešanai, kāda ir paredzēta Direktīvas 2014/41 A pielikumā, kas, norādot īpaši prasīto informāciju, ir jāaizpilda dalībvalsts tiesas iestādei, kura vēlas izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, ir darīt zināmas izpildiestādei formālās ziņas, kuru minimums ir vajadzīgs, lai tā varētu pieņemt lēmumu par attiecīgā Eiropas izmeklēšanas rīkojuma atzīšanu vai izpildi un vajadzības gadījumā īstenot izmeklēšanu, kas ir prasīta šīs direktīvas 12. pantā paredzētajos termiņos (pēc analogijas skat. spriedumu 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 49. un 50. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 37 Tā kā to tiesību aizsardzības līdzekļu aprakstam, kas vajadzības gadījumā pastāv izdevējā dalībvalstī pret Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu, nav jābūt norādītam Direktīvas 2014/41 A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļā, šajā lietā šīs direktīvas 14. pantu nevar interpretēt, lai it īpaši noteiktu, vai šādai tiesību normai ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēts neviens tiesību aizsardzības līdzeklis, kas ļautu pēc būtības apstrīdēt pamatojumu, kurš ir Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas pamatā, kura mērķis ir īstenot kratīšanu, aresta uzlikšanu noteiktiem objektiem un organizēt liecinieku nopratināšanu.
- 38 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, ka Direktīvas 2014/41 5. panta 1. punkts, skatīts kopā ar šīs direktīvas A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesai, izdodot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, šajā iedaļā vajadzības gadījumā nav jānorāda tās dalībvalstī paredzēto to tiesību aizsardzības līdzekļu apraksts, kas pastāv pret šāda rīkojuma izdošanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 39 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/41/ES (2014. gada 3. aprīlis) par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās 5. panta 1. punkts, skatīts kopā ar šīs direktīvas A pielikumā norādītās veidlapas J iedaļu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesai, izdodot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, šajā iedaļā vajadzības gadījumā nav jānorāda tās dalībvalstī paredzēto to tiesību aizsardzības līdzekļu apraksts, kas pastāv pret šāda rīkojuma izdošanu.

[Paraksti]

i — Teksta 1. punktā un rezolutīvajā daļā pēc sākotnējās elektroniskās publikācijas ir veikti valodnieciski labojumi.